

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών, για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις, ορίζεται η ημερομηνία προκήρυξης της Δράσης ενώ για τις υπό σύσταση επιχειρήσεις, ορίζεται η ημερομηνία έναρξης εργασιών στην ΑΑΔΕ. Σε αντίθετη περίπτωση η δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη και ως εκ τούτου αφαιρείται από τον επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου. Κατά τη διαμόρφωση από την επιχείρηση του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού επενδυτικών σχεδίων, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών:

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ				
A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ (ΟΠΣΚΕ)	ΔΑΠΑΝΗ (ΟΠΣΚΕ)	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο				
1 Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος	03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο	03.13 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	έως 80% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού	
02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων				
2 Μηχανήματα – Εξοπλισμός	02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων	02.20 Παραγωγικός και Μηχανολογικός εξοπλισμός 02.05 Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας 02.22 Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας 02.19 Ψηφιακός Εξοπλισμός γραφείου 02.06 Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης	02.19 Ψηφιακός Εξοπλισμός γραφείου έως 10.000€ 02. 06 Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης έως 10.000€	
3 Μεταφορικά Μέσα	02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων	02.09 Μεταφορικά Μέσα Υποχρεωτικά ηλεκτρικά οχήματα	έως 50.000€	
06. Δαπάνες Λογισμικού				
4 Λογισμικό	0.6 Δαπάνες Λογισμικού	06.07.Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού	έως 10.000€	

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

		06.05. Κατασκευή ιστοσελίδας, e-shop, mobile εφαρμογών ως πάγια στοιχεία		
04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών				
5 Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς «ως υπηρεσία»	0.4 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	04.17 Υπηρεσίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης Λογισμικού/Εφαρμογών - Εκπαίδευση χρηστών 04.18 Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού	έως 5.000€	Με χρήση της κοινής στήριξης - άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060
6 Πιστοποίηση Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας και Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	0.4 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	04.23 Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης	έως 3.000€	
7 Μελέτες - Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	04.29 Τεχνικές Μελέτες απαραίτητες συνδεδεμένες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου 04.03 Δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για την πράξη 04.08 Δαπάνες υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης 04.11 Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου 04.04 Δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας 04.10 Μελέτες / έρευνες αγοράς	Σύνολο των 04.29, 04.03, 04.08, 04.11, 04.04 και 04.10 έως 30.000€ 04.03 έως 3.000€ Άθροισμα των 04.08 και 04.11 έως 10.000€	
07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης				
8 Δαπάνες Προβολής - Εξωστρέφειας - Διεθνοποίησης	07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης	07.03 Δαπάνες προβολής σε ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής / επαγγελματικής δικτύωσης 07.04 Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις	Άθροισμα των 07.03, 07.04, 07.06 και 07.13 έως 10.000€ 07.14 έως 20.000€	

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

		07.06 Διαφημιστικές καταχωρίσεις σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή 07.13 Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού 07.14 Σχεδιασμός λογοτύπου και εταιρικής ταυτότητας		
09. Έμμεσες δαπάνες				
9 Έμμεσες δαπάνες	09. Έμμεσες δαπάνες	09.01 Έμμεσες δαπάνες	7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ Ε.Σ (Άρθρο 54, Καν. 1060/2021 Με χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 ΚΑΝ ΕΕ 1060/2021)

Το άθροισμα του Π/Υ των επιλέξιμων δαπανών στις Κατηγορίες δαπάνης με α/α (1) και (2) ανωτέρω θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου. Η απαίτηση αυτή θα πρέπει να τηρείται και κατά το στάδιο της έγκρισης, καθώς και της έγκρισης των τροποποιήσεων του επενδυτικού σχεδίου.

6.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

1. Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 03.13)

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες μετά ή άνευ υλικών για την κατασκευή/επέκταση/ αποπεράτωση επί κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της ενισχυόμενης επιχείρησης, υπό τους ακόλουθους όρους :

- Να εξασφαλιστεί και να προσκομιστεί η απαιτούμενη άδεια σύμφωνα με τον ισχύοντα Οικοδομικό Κανονισμό για τις εκτελούμενες εργασίες. Επισημαίνεται ότι οι απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση των δαπανών της συγκεκριμένης κατηγορίας του Επενδυτικού Σχεδίου απαιτείται να έχουν εκδοθεί μέχρι και την πρώτη (1η) εκταμίευση δημόσιας επιχορήγησης (εξαιρούμενης της προκαταβολής).
- Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαιτίας υπολογίζεται από την ημερομηνία προκήρυξης της δράσης. Ειδικά για ανέγερση κτιρίου, το μισθωτήριο πρέπει να είναι τουλάχιστον δώδεκα (12) έτη από την ημερομηνία προκήρυξης της δράσης.
- Δεν είναι επιλέξιμες στην παρούσα κατηγορία δαπάνες μελετών διακόσμησης και λοιπές παρεμφερείς μελέτες, εκτός εάν κατά την υλοποίηση και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης διαπιστωθεί ότι κατέληξαν σε εφαρμογή.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη.

2. Μηχανήματα – Εξοπλισμός

❖ Παραγωγικός και Μηχανολογικός εξοπλισμός (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 02.20)

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, νέου σύγχρονου εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης, την εξασφάλιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός πρέπει να εξυπηρετεί τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.

❖ Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 02.05) και Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 02.22)

Επιλέξιμες είναι δαπάνες εξοπλισμού και εγκαταστάσεων που στοχεύουν στην εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, καθώς και στην ελαχιστοποίηση και εξοικονόμηση πόρων, χρησιμοποιώντας πρακτικές επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης.

❖ Ψηφιακός Εξοπλισμός γραφείου (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 02.19)

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία νέου ψηφιακού εξοπλισμού, με στόχο να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες και να εφαρμοστούν τόσο στο σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρονται, όσο και στην οργάνωση, τη λειτουργία και τις διαδικασίες της επιχείρησης.

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια tablets και κινητών τηλεφώνων.

❖ Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 02.06)

Προμήθεια υποστηρικτικού εξοπλισμού, όπως:

- Έπιπλα γραφείου
- Είδη διακόσμησης
- Συστήματα ασφαλείας και πυρασφάλειας, κ.λ.π.

Γενικές επισημάνσεις για τις Δαπάνες «Μηχανήματα – Εξοπλισμός» (Α/Α 2)

Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να είναι σύγχρονος, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.

→ Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάψει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει. Ο δικαιούχος οφείλει να αποκτή την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της οικείας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing). Εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης λήγει μετά την τελική ημερομηνία έως την οποία λαμβάνονται υπόψη οι πληρωμές στο πλαίσιο της επιδοτούμενης πράξης, θεωρούνται επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες για τα ληξιπρόθεσμα μισθώματα που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή έως την τελική ημερομηνία των πληρωμών στο πλαίσιο της επιδοτούμενης πράξης.

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

- Προκειμένου για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση καινούργιου, σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, του οποίου η καθαρή αξία αγοράς υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ για κάθε μηχάνημα ή λοιπό εξοπλισμό, η εφαρμογή της ενίσχυσης γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι η αγορά του από το φορέα της επένδυσης ή του οργανισμού χρηματοδοτικής μίσθωσης αντίστοιχα πραγματοποιείται απευθείας από τον κατασκευαστικό οίκο. Σε περίπτωση δε που η αγορά του πραγματοποιείται από άλλη επιχείρηση, η εφαρμογή της ενίσχυσης γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι τα παραστατικά αγοράς του συνοδεύονται σε κάθε περίπτωση από επικυρωμένο αντίγραφο των παραστατικών πώλησης του συγκεκριμένου μηχανήματος ή λοιπού εξοπλισμού από τον κατασκευαστικό οίκο προς τον προμηθευτή του φορέα της επένδυσης ή του οργανισμού χρηματοδοτικής μίσθωσης ανάλογα ή προς άλλη επιχείρηση από την οποία ο ως άνω προμηθευτής αγόρασε το εν λόγω μηχάνημα ή λοιπό εξοπλισμό.
- Οι δαπάνες προμήθειας περιλαμβάνουν και το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού μέχρι αυτός να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία.
- Οι δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του για την ομαλή λειτουργία του σύμφωνα με της όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού. Τα εξαρτήματα αυτά δεν θα πρέπει να αποτελούν συνήθη αναλώσιμα.
- Οι δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από την επιχείρηση δεν είναι επιλέξιμες.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.

Επισημαίνεται ότι:

Οι δαπάνες των κατηγοριών 02.20, 02.05, 02.22 και 02.19 συνδέονται με το κριτήριο Α.4, εφόσον:

- συνεισφέρουν σε μία από τις θεματικές προτεραιότητες, όπως αυτές αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ και στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ» και
- τεκμηριώνεται ότι αφορούν σε: πιλοτική εφαρμογή ή υιοθέτηση μίας καινοτομίας στο επίπεδο της επιχείρησης, παραγωγή καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών η/και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων στην λειτουργία της επιχείρησης, υποστήριξη της ΜΜΕ από τρίτους για την υιοθέτηση καινοτομιών, αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων.

3. Μεταφορικά Μέσα (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 02.09)

Προμήθεια αυτοκινούμενων οχημάτων **αμιγώς ηλεκτρικών** για την κάλυψη αποκλειστικά των αναγκών της επιχείρησης.

- Η προμήθεια μεταφορικού μέσου της κατηγορίας είναι επιλέξιμη υπό τους ακόλουθους περιορισμούς:
 - ο Το μεταφορικό μέσο θα πρέπει να είναι καινούργιο, αμεταχειριστό, στην κυριότητα της επιχείρησης
 - ο Το μεταφορικό μέσο να είναι:
 - είτε επαγγελματικής χρήσης
 - είτε μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για την μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών
 - ο Η προμήθεια του μεταφορικού μέσου θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.
 - ο Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταφορικών μέσων θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 27 «Χρηματοδοτική μίσθωση» της με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027».

- Δεν είναι επιλέξιμη η δαπάνη που αφορά σε αγορά για επιβατικά οχήματα
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.

4. Λογισμικό (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 06.07 Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού και 06.05 Κατασκευή ιστοσελίδας, e-shop, mobile εφαρμογών ως πάγια στοιχεία)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια λογισμικού, στην εγκατάσταση, καθώς και στην αρχική παραμετροποίηση αυτού και στην εκπαίδευση χρηστών.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ✓ Προμήθεια εφαρμογών για την ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών και των υποστηρικτικών διαδικασιών της επιχείρησης
- ✓ Κατασκευή ιστοσελίδας, e-shop (περιλαμβάνει υπηρεσίες μετάφρασης περιεχομένου)
- ✓ Ανάπτυξη εφαρμογών για έξυπνες κινητές συσκευές (πχ smartphones, tablets).

Οι ενέργειες της κατηγορίας αυτής είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- Το προμηθευόμενο λογισμικό είναι καινούριο και η επιχείρηση είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού - σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- και να επιδέχεται αποσβέσεων.
- Το κόστος αρχικής παραμετροποίησης του λογισμικού είναι επιλέξιμο μόνο όταν περιλαμβάνεται στο τιμολόγιο του προμηθευτή λογισμικού και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% του κόστους προμήθειας του λογισμικού.
- Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος επιλέξει την ανάπτυξη ιστοσελίδας, την υλοποίηση ηλεκτρονικού καταστήματος (e-shop), ή την ανάπτυξη εφαρμογών για έξυπνες συσκευές, οι προαναφερθείσες εφαρμογές θα πρέπει να είναι σε διαθέσιμες σε 2 τουλάχιστον γλώσσες πέρα της ελληνικής, θα πρέπει να παρέχεται ευκολία χρήσης και πρόσβασης μέσω κινητών συσκευών, καθώς και η δυνατότητα και να παρέχει τις εξής δυνατότητες: παραγγελιοληψίας, ο άμεσος έλεγχος διαθεσιμότητας και η ηλεκτρονική πληρωμή. Το προμηθευόμενο λογισμικό θα πρέπει να είναι καινούργιο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος αυτού. Για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή μαζί με την απαιτούμενη άδεια χρήσης, εφόσον υφίσταται.
- Σε περίπτωση αγοράς ή και ανάπτυξης λογισμικού εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

Επισημαίνεται ότι:

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής συνδέονται με το κριτήριο Α.4, εφόσον αφορούν σε προμήθεια εξειδικευμένου λογισμικού για την ανάπτυξη των επιχειρηματικών διαδικασιών και για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών/προϊόντων και συνεισφέρουν σε μία από τις θεματικές προτεραιότητες, όπως

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

αυτές αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ και στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ».

5. Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς «ως υπηρεσία» (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.17 Υπηρεσίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης Λογισμικού/Εφαρμογών - Εκπαίδευση χρηστών και 04.18 Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού)

Λογισμικό υπό καθεστώς υπηρεσίας «SOFTWARE-AS-A-SERVICE», «CLOUD-AS-A-SERVICE» ή άλλο παρεμφερές αυτού για τη λειτουργία της επιχείρησης (με χρήση της κοινής στήριξης - άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060).

Οι ενέργειες της κατηγορίας αυτής είναι επιλέξιμες υπό τους όρους που αναφέρονται στο σημείο 4 της παρούσας Ενότητας 6.2.

Εφόσον η υπηρεσία διατίθεται σε συνδρομητική βάση η επιλέξιμη δαπάνη καλύπτει μόνο το χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός του κόστους που εντάσσεται στο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και του λοιπού κόστους, το οποίο θα αποτυπώνεται στο τιμολόγιο του προμηθευτή.

Επισημαίνεται ότι:

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής συνδέονται με το κριτήριο Α.4., εφόσον αφορούν σε χρήση και αξιοποίηση εξειδικευμένου λογισμικού για την ανάπτυξη των επιχειρηματικών διαδικασιών και για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών/προϊόντων και συνεισφέρουν σε μία από τις θεματικές προτεραιότητες, όπως αυτές αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ και στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ».

6. Πιστοποίηση Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας και Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.23)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προετοιμασία της επιχείρησης, την ανάπτυξη, εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος, καθώς και οι δαπάνες για την επιθεώρηση και πιστοποίηση του συστήματος σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού.

Οι δαπάνες που σχετίζονται με την πιστοποίηση (συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών και προπαρασκευαστικές ενέργειες και επιθεώρηση και έκδοση πιστοποιητικού) είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης Πιστοποίησης / Σήματος. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση / πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης.

Σημειώνεται ότι:

- Επιλέξιμες είναι μόνο οι δαπάνες που αφορούν στην έκδοση Πιστοποίησης και όχι για την ανανέωση υπάρχουσας.
- Στην κατηγορία αυτή οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και προπαρασκευαστικές ενέργειες είναι επιλέξιμες μόνο με παραδοτέο μελέτη που αφορά στις εν λόγω πιστοποιήσεις.

7. Μελέτες - Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

❖ Τεχνικές μελέτες απαραίτητως συνδεδεμένες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.29)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν υπηρεσίες παρεχόμενες από μελετητές.

Οι επιλέξιμες μελέτες ενδεικτικά αναφέρονται σε:

- ✓ τεχνικές μελέτες από αρμόδιο μηχανικό, επιστασία/επίβλεψη. Σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμες στην παρούσα κατηγορία δαπάνες μελετών διακόσμησης και λοιπές παρεμφερείς μελέτες, εκτός εάν κατά την υλοποίηση και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης διαπιστωθεί ότι κατέληξαν σε εφαρμογή.
- ✓ μελέτες (αρχιτεκτονική, στατική, κλπ) για την έκδοση οικοδομικής άδειας
- ✓ αμοιβές εκπόνησης τεχνικών μελετών μηχανικών για την εγκατάσταση νέου μηχανολογικού εξοπλισμού.
- ✓ τεχνικές μελέτες ενεργειακού συμβούλου για την εγκατάσταση συστημάτων/ εξοπλισμού και εγκαταστάσεων προστασίας περιβάλλοντος, εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος.

❖ Δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για την πράξη (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.03)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες εκκίνησης για ίδρυση των επιχειρήσεων (πχ έξοδα κατάρτισης και δημοσίευσης του καταστατικού, αμοιβές νομικών υπηρεσιών και παροχής φοροτεχνικών συμβουλών που πραγματοποιούνται μέχρι την έναρξη της εκμεταλλεύσεως).

Οι δαπάνες αυτές δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης όπως πχ τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών.

❖ Σύνταξη και παρακολούθηση του επενδυτικού σχεδίου (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.08 Δαπάνες υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και 04.11 Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου)

Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών, παρακολούθησης και διαχείρισης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

❖ Δαπάνες δημιουργίας ικανοτήτων για καινοτομία (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.04 Δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας)

Δράσεις δημιουργίας ικανοτήτων για έξυπνη εξειδίκευση - καινοτομία, όπως συνεργασία με Ερευνητικό Κέντρο, συμβουλευτική στήριξη της επιχείρησης για E&A, στήριξη από σχετικές υφιστάμενες δομές όπως κέντρα ικανοτήτων ή γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας, κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας ή συνεργασία με άλλη ΜΜΕ, συνεργασία με εξωτερικούς φορείς για την παροχή υπηρεσιών E&A.

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

Ενδεικτικά αφορά σε δαπάνες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα υιοθέτησης καινοτομιών και δημιουργίας ικανοτήτων για καινοτομία, με σύνδεση σε μία από τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης εξειδίκευσης, δαπάνες μεταφοράς τεχνολογίας, αγορά δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

❖ **Δαπάνες εκπόνησης μελετών που συνδέονται με τη διεθνοποίηση της επιχείρησης (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 04.10 Μελέτες / έρευνες αγοράς)**

Εκπόνηση ερευνών αγοράς και σχεδίων διείσδυσης σε ξένες αγορές, οδικού χάρτη εξωστρέφειας της επιχείρησης.

Επισημαίνεται ότι:

Οι δαπάνες των κατηγοριών 04.04 και 04.10 συνδέονται με το κριτήριο Α.4, εφόσον συνεισφέρουν σε μία από τις θεματικές προτεραιότητες, όπως αυτές αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ και στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ».

8. Δαπάνες Προβολής - Εξωστρέφειας Διεθνοποίησης (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 07.03 Δαπάνες προβολής σε ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής / επαγγελματικής δικτύωσης, 07.04 Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις, 07.06 Διαφημιστικές καταχωρίσεις σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή , 07.13 Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού και 07.14 Σχεδιασμός λογότυπου και εταιρικής ταυτότητας)

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής ενέργειες και δαπάνες που στοχεύουν στην προβολή της επιχείρησης και στην προώθηση της υπηρεσίας/του προϊόντος της.

Οι δαπάνες με κατηγοριοποίηση **07.03, 07.04, 07.06 και 07.13** αφορούν **αποκλειστικά** σε:

- ✓ Κόστος προβολής ψηφιακού διαφημιστικού μηνύματος σε κοινωνικά δίκτυα και ιστοσελίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό (π.χ google ads, facebook ads, instagram ads, youtube κ.ο.κ.)
- ✓ Συμβουλευτικές υπηρεσίες ψηφιακής προβολής (π.χ email marketing, newsletter campaign, web banners, ανάπτυξη ψηφιακού υλικού διαφήμισης)
- ✓ Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπη μορφή.
- ✓ Σχεδιασμό και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού.
- ✓ Συμμετοχή σε εκθέσεις μόνο ως εκθέτης. Επιλέξιμες είναι αποκλειστικά οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης, μεταφοράς εκθεμάτων και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή της επιχείρησης.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι:

- Οι δαπάνες που σχετίζονται με τις συμβουλευτικές υπηρεσίες ψηφιακής προβολής είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε εφαρμογή από την πλευρά των επιχειρήσεων των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος για προβολή του διαφημιστικού μηνύματος σε blog, προσωπικές ιστοσελίδες.
- Δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη χρήση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (π.χ. αγορά χρόνου σε ραδιοτηλεοπτικά/τηλεοπτικά μέσα).
- Στην περίπτωση συμμετοχής σε Επαγγελματικές Εκθέσεις που γίνονται στην Ελλάδα, το συνολικό επιλέξιμο κόστος, δεν θα υπερβαίνει τις 3.000/έκθεση.

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

- Στην περίπτωση συμμετοχής σε Επαγγελματικές Εκθέσεις που γίνονται στο Εξωτερικό το συνολικό επιλέξιμο κόστος δεν θα υπερβαίνει τις 6.000/έκθεση.

Οι δαπάνες με κατηγοριοποίηση **07.14** αφορούν **αποκλειστικά** σε|:

- Συμβουλευτικές υπηρεσίες και μελέτες αναφορικά με την συσκευασία, ετικέτα, brand της επιχείρησης., ήτοι:
 - ✓ Υπηρεσίες σχεδιασμού συσκευασίας
 - ✓ Υπηρεσίες σχεδιασμού ετικέτας
 - ✓ Υπηρεσίες σχεδιασμού brand (σήμα, λογότυπο)

και είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε συσκευασία / ετικέτα / εταιρική ταυτότητα.

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής συνδέονται με το κριτήριο Α.4, εφόσον στοχεύουν σε ξένες αγορές και συνεισφέρουν σε μία από τις θεματικές προτεραιότητες, όπως αυτές αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ και στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ».

9. Έμμεσες Δαπάνες (κατηγοριοποίηση ΟΠΣΚΕ 09.01)

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το Άρθρο 54 του Καν. 1060/2021 και με τη χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 ΚΑΝ ΕΕ 1060/2021).

Η εν λόγω κατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.

Τονίζεται ότι στην παρούσα Δράση η κατηγορία δαπάνης «**ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ**» θα περιλαμβάνεται **υποχρεωτικά** στο Ε.Σ. και θα ελέγχεται αυτόματα από το ΟΠΣΚΕ ως ποσοστό των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου του δικαιούχου

Γενικές Επισημάνσεις για τις Δαπάνες

1. Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από την έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών δεν είναι επιλέξιμες.
2. Εξοπλισμός που αποτελεί πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και επιδέχεται αποσβέσεις.
3. Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός περιγράφονται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης τους και το κόστος απόκτησής τους.
4. Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται **υποχρεωτικά δύο προσφορές** για κάθε δαπάνη της κατηγορίας «Μηχανήματα – Εξοπλισμός» (Α/Α 2), **καθαρής αξίας άνω των 50.000€**, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λ.π) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση.

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

5. Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE .
6. Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητα τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα. Επίσης, για την πιστοποίηση των δαπανών θα προσκομίζονται όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου για την προμήθεια και την εξόφληση του προμηθευτή.
7. Όλες οι δαπάνες εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητα τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με το επενδυτικό σχέδιο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
8. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
9. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία.
10. Θεωρημένες από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. συμβάσεις ή Ψηφιακή Βεβαίωση Συμφωνητικών, εφόσον συντάχθηκαν και απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία
11. Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης.
12. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου, χωρίς δικαίωμα έκπτωσης.
13. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.
14. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του επενδυτικού σχεδίου δεν γίνονται αποδεκτές.
15. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες αγοράς μηχανημάτων, εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων, μηχανημάτων έργου κ.α. (ενδεικτικά: καυστήρας, λέβητας και τα παρελκόμενα αυτών, θερμαντικά σώματα, χλοοκοπτικά μηχανήματα) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο, κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγοριοποίησης της δαπάνης ΟΠΣΚΕ (κτιριακές δαπάνες, εξοπλισμός). Ωστόσο, εάν αποδεδειγμένα δεν κυκλοφορούν στην αγορά ισοδύναμες τεχνολογικές λύσεις που λειτουργούν αμιγώς ηλεκτρικά ή στην περίπτωση που υφίστανται τέτοιες αλλά η υιοθέτησή τους δεν είναι εφικτή και βιώσιμη από την ενισχυόμενη επιχείρηση (κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης), λόγω έλλειψης ωρίμανσης (viable alternative technology) της σχετικής εγχώριας αγοράς ή/και δυσανάλογα υπέρμετρου κόστους (πχ έλλειψη εμπορικής και τεχνικής υποστήριξης στην ελληνική αγορά όπως εμπορική αντιπροσώπευση, λειτουργική υποστήριξη ή service, πολλαπλάσιο κόστος προμήθειας για την τεχνολογική λύση που λειτουργεί αμιγώς ηλεκτρικά, κλπ), δαπάνες που αναφέρονται σε εξοπλισμό πάσης φύσεως με τη χρήση ορυκτών καυσίμων δύναται να κριθούν επιλέξιμες